श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिएबमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

२०२५ सालको ऐन नं. ३५

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमानमानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रवल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र बीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

केही नेपाल कानूनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना:– केही नेपाल कानूनलाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाईबक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:– (१) यस ऐनको नाम केही नेपाल कानून (संशोधन) ऐन, २०२५ रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुने छ ।

२. केही नेपाल ऐनहरूमा संशोधन:– अनुसूचीमा लेखिएको नेपाल कानूनमा सोही अनुसूचीमा लेखिए बमोजिम संशोधन गरिएको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची

(दफा २ सम्बन्धित)

क्र. सं.		
१.	गाउँ पंचायत ऐन, २०१८	१. दफा १५ को उप-दफा (६) पछि देहाय बमोजिमको उप-दफा (७) थपिएको छः– (७) कुनै गाउँ सभा वा गाउँ पञ्चायतले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमहरू विपरित कसैबाट कुनै कर वा चन्दा उठाएमा जिल्लापञ्चायत वा श्री ५ को सरकारले सो कार्यलाई रोक्न र त्यसरी उठाएको कर वा चन्दाको रकम सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता बुझाउन आदेश दिन सक्ने र सो बमोजिम गर्नु गाउँ पञ्चायतको कर्तव्य हुनेछ । एक पटक त्यस्तो आदेश भै सकेपछि पनि सोही गाउँ पञ्चायतले त्यसरी कर वा चन्दा उठाएमा श्री ५ को सरकारले त्यस्तो गाउं पञ्चायतलाई स्थगित वा भंग गर्न सक्ने छ । २. दफा १८ को उप–दफा (५) मा रहेको "२ वर्षको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "४ वर्षको" भन्ने शब्दहरू राखिएको छ । यो ऐन प्रारम्भ भएपछि निर्वाचित प्रधान पञ्च तथा उप-प्रधान पञ्चको सम्बन्धमा मात्र यो पदावधि लागू हुनेछ । ३. दफा १८ को उप–दफा (१५) को सट्टा देहाय बमोजिमको उप–दफा (१५) राखिएको छः– (१५) यस दफा बमोजिम प्रधान पञ्च, उप-प्रधान पञ्च र सदस्यहरूको पदावधि समाप्त हुने गणना गर्दा निर्वाचन भुन मितिमा भएको भए पनि सो भएका वर्ष समेतको गणना गरी पुग्ने सम्बन्धित वर्षको कार्तिक मसान्तमा समाप्त भएको मानिनेछ । ४. दफा २० को खण्ड (ङ) खारेज गरिएको छ र खण्ड (ञ) र (झ) को सट्टा देहाय बमोजिमको खण्ड (ञ) र (झ) राखिएको छः–

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

७३७

(ज) चुनाव सम्बन्धी कुनै कसूरमा अदालतबाट सजाय पाएको मितिले १ वर्षको अवधि भुक्तान नभएको, वा

(झ) नैतिक पतन देखिने कुनै अभियोगमा दोषी प्रमाणित भई सो वापत ६ महीना भन्दा बढी कैदको सजाय भएको र त्यस्तो कैदको सजाय भोगी सकेका मितिले ५ वर्ष भुक्तान नभएको ।

५. दफा २१ को उप-दफा (१) को खण्ड (ग) पछि देहाय बमोजिमको खण्ड (घ) थपिएको छः–

(घ) जिल्ला पञ्चायतको सभापति, उप–सभापति वा सदस्य पदमा छानिएमा ।

६. दफा २१ को उप-दफा (२) को सट्टा देहाय बमोजिमको उप-दफा (२) राखिएको छः–

(२) कुनै सदस्य गाउँ पञ्चायतको बैठकमा लगातार ३ पटकसम्म कुनै मुनासिब कारण विना अनुपस्थित भएमा र सो कारणले हटाउने भनी गाउँ पञ्चायतले गरेको निर्णयलाई सम्बन्धित जिल्ला पञ्चायतको बैठकले समर्थन गरेमा निज गाउँ पञ्चायतको सदस्य पदबाट हटेको मानिनें छ ।

७. दफा २७ क. मा रहेको "गाउँ सभा इलाका भित्र उपस्थित रहेको गाउँ पञ्चायतका सदस्यहरू मध्ये उमेरमा सबै भन्दा जेठो सदस्यले गर्नेछ" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "गाउँ पञ्चायतका तत्काल कायम रहेका सदस्यहरूले आफू मध्येबाट छानेको सदस्यले गर्नेछ" भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

८. दफा २९ क. को उप–दफा (३) खारेज गरिएको छ ।

९. दफा ३९ को उप–दफा (१) पछि देहाय बमोजिमको उप–दफा (२) थपि साविक उप–दफा (२) लाई उप–दफा (३) गरी मिलाइएको छ :–

(२) उप–दफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि श्री ५ को सरकारले आवश्यक देखेमा कुनै गाउँ पञ्चायतको निमित्त श्री ५ को सरकारको तर्फबाट गाउँ पञ्चायत सचिव नियुक्त गर्न गराउने व्यवस्था गर्न सक्नेछ र कुनै गाउँ पञ्चायतको

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

निमित्त श्री ५ को सरकारको तर्फबाट सचिव नियुक्ती भएपछि उप–दफा (१) अन्तर्गत सो पदमा नियुक्ती भैराखेको व्यक्ति स्वतः सो पदबाट हटेको मानिनेछ । तर कुनै पनि अवस्थामा एक भना व्यक्ति एकै समयमा दुईवटा गाउँ पञ्चायतको सचिव भई काम गर्न सक्ने छैन ।

१०. दफा ५७. को सट्टा देहाय बमोजिमको दफा ५७. राखिएको छ–

५७ खोर, कारागार सम्बन्धी र दण्ड जरिवाना असूल गर्ने व्यवस्थाः– (१) गाउँ पञ्चायतले निर्णय गरेका तर, पुनरावेदन नपरेका वा गाउँ सभाले निर्णय गरेको मुद्दा मामिलामा तोकेको दण्ड सजायमा कैद गर्नु पर्ने अवस्थामा प्रचलित कानून बमोजिम कैद गर्न आफूले गरेको निर्णयको प्रति र अभियुक्त सहित जिल्ला अदालतमा पठाउनु पर्छ ।

(२) उप–दफा (१) बमोजिम अभियुक्त पठाइएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम कैद ठेकि कैद गरी दिनु जिल्ला अदालतको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) यस ऐन बमोजिम मुद्दा मामिलामा भएको दण्ड जरिबाना कुनै व्यक्तिले नतिरेमा गाउँ पञ्चायतले त्यस्को लगत सम्बन्धित भूमि प्रशासन कार्यालयमा वा सो कार्यालय नभएको जिल्लामा माल अड्डामा पठाई दिनु पर्छ र सो कार्यालय वा अड्डाले पनि सरकारी बांकी सरह असूल उपर गरी उठेको रकम सम्बन्धित गाउँ सभालाई बुझाई दिनु पर्छ ।

२. नगर पंचायत ऐन, २०१९

१. दफा ५ को खण्ड (ग) र (छ) को सट्टा देहाय बमोजिमको खण्ड (ग) र (छ) राखिएको छ–

(ग) नैतिक पतन देखिने कुनै अभियोगमा दोषी प्रमाणित भई सो बापत ६ महीना भन्दा बढी कैदको सजायँ

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

भएको र त्यस्तो कैदको सजायँ भोगी सकेको मितिले ५ बर्ष भुक्तान नभएको, वा

(छ) चुनाव सम्बन्धी कुनै कसूरमा अदालतबाट सजाय पाएको मितिले १ वर्षको अवधि भुक्तान नभएको, वा

२. दफा ९ को उप–दफा (१) मा रहेको "दुई वर्षको" भन्ने शब्दहरू को सट्टा "चार वर्षको" भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

यो ऐन प्रारम्भ भएपछि निर्वाचित प्रधान पञ्च तथा उप–प्रधान पञ्चको सम्बन्धमा मात्र यो पदावधि लागू हुनेछ ।

३. दफा ९ को उप–दफा (२) मा रहेको "निजले शपथ ग्रहण गरेको मितिले" भन्ने शब्दहरू झिकिएको छ ।

४. दफा ९ को उप–दफा (३) को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश झिकिएको छ ।

५. दफा ९ को उप–दफा (३) पछि देहाय बमोजिमको उप–दफा (४) र (५) थपिएको छ र साविकको उप–दफा (४) लाई उप–दफा (६) गरि मिलाईएको छ ।

(४) उप–दफा (१) र (२) बमोजिम पदावधि समाप्त हुने गणना गर्दा निर्वाचन जुन मितिमा भएको भए पनि सो भएका वर्ष समेतको गणना गरी पुग्ने सम्बन्धित वर्षको कार्तिक मसान्तमा समाप्त भएको मानिने छ ।

(५) पदावधि समाप्त भएकोमा वाहेक अरू कुनै कारणले बीचमा प्रधान पञ्च, उप–प्रधान पंच वा अरू कुनै सदस्यको स्थान रिक्त भएमा बांकी पदावधिसम्मको लागि मात्र सो रिक्त स्थानको पूर्ति गरिने छ ।

६. दफा १० को उप–दफा (१) को खण्ड (घ) को आखिरमा देहाय बमोजिमको वाक्य थपिएको छः–

"वा जिल्ला पञ्चायतको सभापति, उप–सभापति वा सदस्य पदमा छानिएमा ।"

७. दफा १७ को उप–दफा (६) खारेज गरिएको छ ।

८. दफा २५ को उप–दफा (३) मा रहेको "अञ्चल पञ्चायत" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "अञ्चल समिति" भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ

९. दफा ३९ को उप-दफा (१०) पछि देहाय बमोजिमको उप-दफा (११) थपिएको छः–

(११) कुनै नगर पञ्चायतले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमहरू विपरित कसैबाट कुनै कर वा चन्दा उठाएमा जिल्ला पंचायत वा श्री ५ को सरकारले सो कार्यलाई रोक्न र त्यसरी उठाएको कर वा चन्दाको रकम सम्बन्धित व्यक्तिलाई फिर्ता बुझाउनु पर्ने गरी सम्बन्धित नगर पञ्चायतलाई आदेश दिन सक्नेछ। सो बमोजिम गर्नु नगर पञ्चायतको कर्तव्य हुनेछ । एक पटक त्यस्तो आदेश भई सकेपछि पनि सोही नगर पञ्चायतले त्यसरी कर वा चन्दा उठाएमा श्री ५ को सरकारले त्यस्तो नगर पञ्चायतलाई स्थगित वा भंग गर्न सक्नेछ

१०. दफा ५६ क. खारेज गरिएको छ ।

३. जिल्ला पंचायत ऐन, २०१९

१. दफा ३ को उप–दफा (२) को खण्ड (ख) मा रहेको "प्रत्येक नगर पञ्चायतले आफ्नो निर्वाचित सदस्यहरू मध्येबाट" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "प्रत्येक नगर पञ्चायतका निर्वाचित सदस्यहरूले आफू मध्येबाट" भन्ने शब्दहरू राखिएको छ र सोही दफा ३ को उप–दफा (२) को प्रतिबन्धात्मक बाक्यांश (१) र उप-दफा (३) खारेज गरिएको छ ।

२. दफा ७ को सट्टा देहाय बमोजिमको दफा ७ राखिएको छः–

७. जिल्ला सभाका सदस्यहरूको पदावधिः– जिल्ला सभाको सदस्य सम्बन्धित गाउँ पञ्चायत वा नगर पञ्चायतको प्रधान पञ्च, उप–प्रधान पञ्च वा सदस्यको पदमा बहाल रहेसम्म वा सम्बन्धित जिल्ला पञ्चायतको सभापति, उप–सभापति वा सदस्य पदमा वा अञ्चल सभाको सभापति, उप–सभापति वा राष्ट्रिय पञ्चायतको सदस्य पदमा निर्वाचित भै त्यस्तो पदमा बहाल रहेसम्म सो जिल्ला सभामा निजको सदस्यता कायमै रहनेछ र जिल्ला पञ्चायतको सभापति, उप–सभापति वा सदस्य पदमा वा अञ्चल सभाको सभापति, उप–सभापति वा राष्ट्रिय पञ्चायतको सदस्यको पदमा निजको पदावधि समाप्त भै

आधिकारिकता मुद्रण विभाग, सिंहदरबार प्रमाणित गरिएको छ।

६४९

निजको स्थान रिक्त भएपछि सो रिक्त स्थानको पूर्तिको लागि हुनें चुनाव समाप्त नभएसम्म दफा ९ र दफा १० को खण्ड (ग) र (घ) को अधिनमा रही जिल्ला सभामा निजको सदस्यता कायमै रहेको मानिनेछ र त्यसरी जिल्ला सभामा निजको सदस्यता कायम रहेसम्म सम्बन्धित गाउँ पञ्चायत वा नगर पञ्चायतबाट जिल्ला सभामा अर्को प्रतिनिधि छानिनें छैन ।

३. दफा ९ को खण्ड (ङ) पछि देहाय बमोजिमको खण्ड (च) थपिएको छः–

(च) चुनाव सम्बन्धी कुनै कसूरमा अदालतबाट सजाँय पाएको मितिले एक वर्षको अवधि भुक्तान नभएको ।

४. दफा १५ को उप–दफा (१) मा रहेको "२ वर्षको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "४ वर्षको" भन्ने शब्दहरू राखिएको छ ।

यो ऐन प्रारम्भ भएपछि निर्वाचित सभापति तथा उप–सभापतिका सम्बन्धमा मात्र यो पदावधि लागू हुनेछ ।

५. दफा १५ को उप–दफा (२) खारेज गरिएको छ र उप–दफा (३) मा रहेको "निजले शपथ ग्रहणगरेको मितिले" भन्ने शब्दहरू झिकिएको छ ।

६. दफा १५ को उप–दफा (४) को सट्टा देहाय बमोजिमको उप–दफा (४) राखिएको छः–

(४) पदावधि समाप्त भै स्थान रिक्त भएकोमा वाहेक अरू कुनै कारणले बीचमा सभापति, उप-सभापति वा अन्य कुनै सदस्यको स्थान रिक्त भएकोमा बांकी पदावधि सम्मको लागि मात्र सो रिक्त स्थानको पूर्ति गरिनेछ ।

७. दफा १५ को उप–दफा (५) पछि देहाय बमोजिमको उप–दफा (६) थपिएको छः–

(६) यस दफा बमोजिम सभापति, उप-सभापति वा सदस्यको पदावधि समाप्त हुने गणना गर्दा निर्वाचन जुन मिति-मा भएको भएपनि सो भएको वर्ष समेतको गणना गरी पूरा सम्बन्धित वर्षको माघ मसान्तमा समाप्त भएको मानिने छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

गर्ने तरिका तथा म्याद बैंक र कर्जा लिने सहकारी संस्था वा संगठित संस्था वा व्यक्तिका बीचमा भएको शर्त बमोजिम हुनेछ ।

तर, यो खण्ड प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि वा पछि सहकारी संस्थाले बैंकसित ऋण लिई आफ्ना सदस्यहरूलाई कर्जा दिएकोमा त्यस्तो कर्जा लिने सदस्यहरूले सहकारी संस्थामा फिर्ता बुझाउन ल्याएको कर्जाको रकम नबुझाई हिनामिना गरेको देखिएमा सो रकम हिनामिना गर्ने सहकारी संस्थाका पदाधिकारीको जायज्यथाबाट र कर्जा लिने व्यक्तिहरूले नबुझाएमा कर्जा लिने व्यक्तिहरूको जायज्यथाबाट कानून बमोजिम असूल उपर गर्नमा बैंकलाई कुनै बाधा पुगेको मानिने छन ।

राप्तीदून विकास क्षेत्रको जग्गाको (विक्रीवितरण) व्यवस्था ऐन, २०२४

दफा १२ को उप–दफा (२) खारेज गरिएको छ ।

त्रिभुवन विश्व विद्यालय ऐन, ०१६

दफा ९ को उप–दफा (१) को आखिरमा देहाय बमोजिमको वाक्य थपिएको छः–

श्री ५ महाराजाधिराजबाट चाहि बक्सेमा मौसूफबाट अन्य कुनै व्यक्तिलाई चान्सलर पदमा मनोनीत गर्न सकि बक्सने छ ।

आय टिकट दस्तुर ऐन, २०१९

दफा ७ को प्रतिबन्धात्मक बाक्यांशमा रहेको "२०२० साल बैशाख मसान्तसम्ममा" भन्ने बाक्यांश झिकिएको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

८.	नेपाल एके-डेमी ऐन, २०१४	दफा ४ को उप-दफा (२) को आखिरमा देहाय ब वाक्य थपिएको छः- श्री ५ महाराजाधिराजबाट चाहि बक्सेमा मौसूफबाट कुनै व्यक्तिलाई चान्सेलर पदमा मनोनीत गर्न सकि बक्सने

लालमोहर सदर मिति २०२५।१२।२८।५

आज्ञाले-
रमानन्दप्रसाद सिं
श्री ५ को सरकारको सचि

श्री ५ को सरकारको छापाखानामा मुद्रित ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार